

ศูนย์ปฏิบัติการข้าวเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอสุคีริน
อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๙๐
โทร, โทรสาร ๐ ๗๓๖๕ ๖๐๖๗

E-mail : sukhirin_nwt@doae.go.th Web site : <http://sukhirin.narathiwat.doae.go.th>

สส.๐๑๑/๒๕๕๖

สมุนไพรป้องกันกำจัด ศัตรูพืช ท่าง่าย ใช้ได้จริง

สาบเสือ : ใช้ส่วนใบ/ต้นแก่แห้ง บดป่น ๑ กก. แชน้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. หรือต้ม ๑ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑ ลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร ศัตรูพืช หนอนกระทู้ หนอนใย หนอนคืบ เพลี้ยกระโดด เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยหอย

ดาวเรือง : ใช้ส่วนใบแก่สดและดอกสด บดป่นหรือสับเล็ก ๑ กก. แชน้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๕๐-๑๐๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช หนอนใยผัก หนอนกระทู้ หนอนคืบ หนอนผีเสื้อกะโหลก เพลี้ยอ่อน แมลงหวี่ขาว ไข่เดือนฝอย

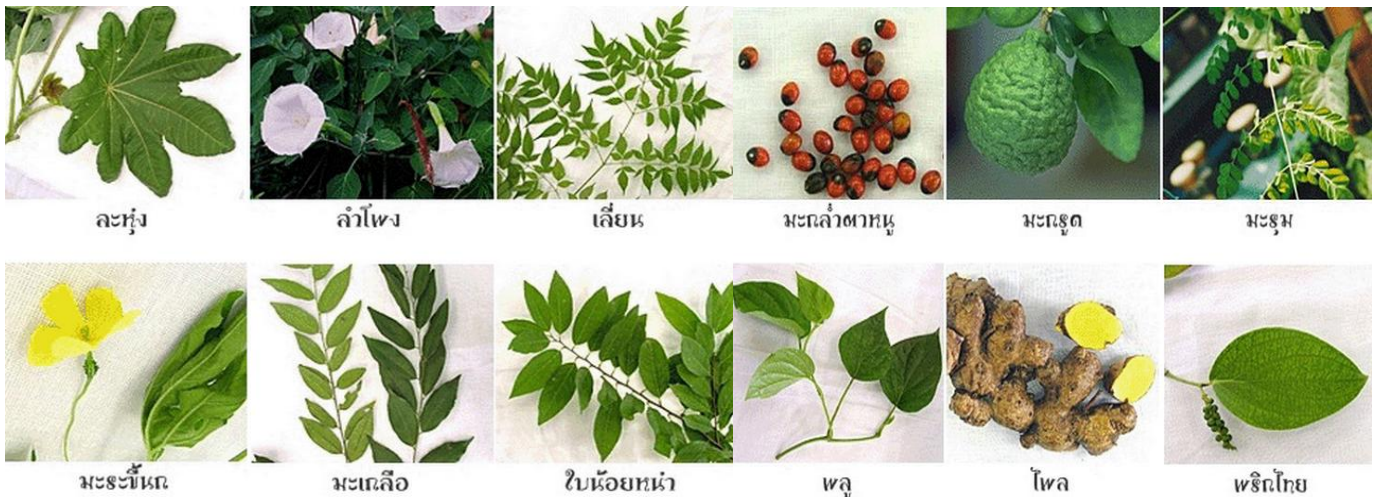
คุณ : ใช้ส่วนฝักสดแก่จัด ๑ กก. โขลกละเอียด แช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๓-๔ วัน ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐-๕๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช หนอน (หนอนกระทู้ หนอนคืบ หนอนใย หนอนเจาะยอด-ต้น-ดอก-ผล หนอนม้วนใบ) ต่างๆ

มะระขี้นก : ใช้ส่วนใบแก่สด ๑ กก. บดปั่นแช่น้ำ ๕ ลิตร นาน ๔๘ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๕๐-๑๐๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ศัตรูพืช ดั้วหมัดผัก ดั้วกัดใบ แมลงสิงข้าว

หนอนตายหยาก : มี ๒ ชนิด หนอนตายหยากตัวผู้(หัวเล็ก) และหนอนตายหยากตัวเมีย(หัวใหญ่) สารออกฤทธิ์อยู่ที่แกนกลางของหัว หนอนตายหยากตัวเมียมีสารมากกว่าตัวผู้ ... ใช้หนอนตายหยากบดปั่นหรือสับเล็ก ๑ กก. แช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๔๘ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๕๐-๑๐๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช เชื้อราสาเหตุโรคเน่าคอดิน หนอนกระทู้ หนอนต่างๆ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ แมลงศัตรูพืชในเงาะ/พริกไทย/ทุเรียน ... โขลกละเอียดผสมน้ำปิดแผลสัตว์เลี้ยงป้องกันแมลงตอมวางไข่

กระเทียม : ใช้ส่วนหัวสดแก่ ๑ กก. โขลกละเอียดแช่น้ำมันก๊าดหรือแอลกอฮอล์พอท่วม (ประมาณ ๑ ลิตร) นาน ๒๔ ชม. หรือแช่น้ำร้อนจัด ๑ ลิตร นาน ๒๔ ชม. เหมือนกัน ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อทั้งหมดผสมน้ำ ๖๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช ดั้วหมัดผัก ดั้วปีกแข็ง ดั้ววงงกัดใบ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ ไล่เดือนฝอย แมลงหวี่ขาว เชื้อรา(โรครากเน่าสับประรด โรคต้นเน่าผลเน่า โรคผักเน่า โรครากไหม้หรือใบไหม้ โรคราน้ำค้าง โรครากเน่าโคนเน่า โรคเหี่ยว โรคใบจุด โรคใบเน่า) ไวรัสวงแหวนในมะละกอ แบคทีเรียต่างๆ

ขมิ้นชัน : ใช้ส่วนหัวแก่ ๑ กก. โขลกละเอียดแช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑-๒ ลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช เชื้อรา(โรครากเน่า โรคใบแห้ง) หนอน(หนอนกระทู้ ผัก หนอนคืบกะหล่ำ หนอนแก้ว หนอนใยผัก หนอนเจาะยอด) ดั้วเจาะเมล็ดถั่ว ดั้ววงงข้าวเปลือก มอด ข้าวเปลือก ไรแดง

ข่าแกง ข่าลิง ขิง : ใช้ส่วนหัวแก่ ๑ กก. โขลกละเอียดแช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑-๒ ลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช เชื้อรา(โรครากเน่า โรคผักและเมล็ดเน่า โรคใบจุดสีน้ำตาล โรคใบแห้ง) หนอนกระทู้ ดั้ววงงทำลายเมล็ดพันธุ์ถั่ว

น้อยหน่า : ใช้ส่วนเมล็ดสดผลแก่ ๑ กก. โขลกละเอียด แช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๔๘ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อเจือจางน้ำเปล่า ๑ เท่าตัว ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช มวนปีกแก้วมะเขือ หนอนกระทู้ เพลี้ยอ่อน ดั้วฟักทอง

ตะไคร้หอม : ใช้ส่วนเหง้าและใบแก่สด สับเล็กหรือบด ๑ กก. แช่น้ำนาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๒๐-๓๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช หนอนกระทู้ หนอนใยผัก หนอนคืบ หนอนหลอดหอม หนอนแก้ว หนอนม้วนใบ ..... ตะไคร้หอมที่จะให้สารออกฤทธิ์สูงสุดต้องเก็บช่วงเวลา ๐๓.๐๐ น. และน้ำมันระเหยตะไคร้หอมมีฤทธิ์แรงมาก ขนาดทำให้ผิวหนังคนเกิดอาการไหม้ได้ หากใช้กับพืชต้องใช้ในอัตราที่เจือจางมากๆ

มันแกว : ใช้เมล็ดสดแก่ ๑ กก. บดละเอียดแช่น้ำ ๑๐๐ ลิตรนาน ๔๘ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช หนอนกระทู้ หนอนคืบกะหล่ำ หนอนใยผัก หนอนผีเสื้อต่างๆ หมัดกระโดด มวนเขียว มวนหวาน เพลี้ยอ่อน

ว่านน้ำ : ใช้ส่วนเหง้าแก่สดบดละเอียด ๑ กก. แช่น้ำ ๔๐ ลิตร นาน ๔๘ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๒๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช แมลงวันแดง แมลงวันทอง ตัวงมดผัก มอด ข้าวเปลือก แมลงปากกัดในผัก ราแอนแทรกคโนส(ใบ/ผล/ยอด/ต้น/ผลิตภัณฑ์หลังการเก็บเกี่ยว) ราต่างๆ ในดิน

ละหุ่ง : ปลูกละหุ่งเป็นแนวรอบสวนหรือแทรกตามพื้นที่ว่าง ถ้าเกาะหรือกิ่งมากเกินไปให้ตัดทิ้งบ้างตามความเหมาะสม เพื่อให้ต้นแตกใบอ่อนใหม่ ศัตรูพืช แมงกะซอน จิ้งหรีด หนู ปลวก ไล่เดือนฝอย

มะรุม : ใช้ส่วนใบแก่แห้งบดปนผสมดินปลูกที่หลุมปลูก อัตราส่วน ใบมะรุม ๑ ส่วนต่อดินหลุมปลูก ๑๐-๒๐ ส่วน ทิ้งไว้ ๗ วัน จึงเริ่มออกฤทธิ์ ศัตรูพืช โรคพืชจำพวกราทุกชนิด แมลงกัดกินรากและแมลงทุกชนิด

ผกากรอง : ใช้ส่วนดอกและใบแก่สด ๑ กก. บดปนแช่น้ำ ๑ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๒๐-๓๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช หนอนห่อใบข้าว

***สารสกัดผกากรองมีพิษต่อแมลงธรรมชาติ

ยางมะละกอ : ใช้ส่วนใบแก่สดและเปลือกผลแก่ติดยาง ๑ กก. บดปนแช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐-๕๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช ราสนิมกาแพ ราแป้ง เพลี้ยไฟ

สารสกัดสมุนไพรป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช (แบบผสม)

สะเดา เลียน : ใบสะเดาแก่สด ๕ กก. + ใบเลี่ยนแก่สด ๕ กก. บดปนแช่น้ำพอท่วมนาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑-๒ กระป๋องนม/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช กลุ่มเดียวกันกับสะเดา แต่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเพราะมีสารจากใบเลี่ยนมาเสริมฤทธิ์

สะเดา เลียน ดาวเรือง บอระเพ็ด ลูกเหม็น : ใบสะเดาแก่สด ๑ กก. + ลูกสะเดาแก่สด ½ กก. + ดอกดาวเรืองสด ½ กก. บดปนหรือสับเล็ก + น้ำพอท่วม ต้มจนเดือด ๒-๓ ชม. ปล่อยให้เย็นแล้ว + เถาบอระเพ็ดแก่สด ½ กก. + น้ำ ๒๐ ลิตร แช่นาน ๓ วันได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑ ลิตร + ลูกเหม็น ๑-๒ ลูก + น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช แมลงศัตรูพืชในพืชตระกูลถั่ว เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ

สะเดา ข่า ตะไคร้หอม : ใบสะเดาแก่สด ๕ กก. + ข่าแก่สด + ตะไคร้หอมทุกส่วนแก่สด ๕ กก. บดละเอียดแช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๑๐-๒๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช แมผีเสื้อ/ตัวหนอนแก้ว หนอนขอนใบ เพลี้ยแป้ง โรคราดำ ราแอนแทรกคโนส โรครากเน่าโคนเน่า ... พืชที่ได้ผล เช่น ส้มเขียวหวาน ส้มโอ หน่อไม้ฝรั่ง บัวหลวง

สะเดา ยาสูบ ทางไหล ตะไคร้หอม : ใบสะเดาแก่สด ๕ กก. + ใบยาสูบแก่สด ๑ กก. + ทางไหล ๑ กก. + ตะไคร้หอมแก่สดทุกส่วน ½ กก. บดละเอียด + เหล้าขาว ๗๕๐ ซีซี. + หัวน้ำส้มสายชู ๑๕๐ ซีซี. + น้ำ ๒๐ ลิตร หมักนาน ๓-๕ วันได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐-๕๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืชไล่แมลงทำให้ไข่แมลงฝ่อ กำจัดหนอนและโรคได้หลายชนิด

พริก พริกไทย ตีป्ली : พริกสดเม็ดจัด ๑ กก. + พริกไทยผลสด ๑ กก. + ตีป्लीสด ๑ กก. บดละเอียดแช่น้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๒๔ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๒๐๐-๕๐๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช มด เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ หนอนคืบ หนอนใยไล่แมลงผีเสื้อ ไวรัส(ใบต่าง/ใบลาย)

สาบเสือ แคน กระเทียม ตะไคร้หอม ข่า สะเดา : ใบสาบเสือแก่สด ๑ กก. + เปลือกต้นแคสด ๑ กก. + กระเทียมสด ½ กก. + ตะไคร้หอม ๑ กก. + ใบสะเดาแก่สด ๕ กก. บดปั่น + เหล้าขาว ๑ ขวด(๗๕๐ซีซี.) + หัวน้ำส้มสายชู ๗๕๐ ซีซี. + น้ำ ๔๐-๖๐ ลิตร หมักนาน ๓-๕ วันได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐-๕๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช โรคเกิดจากเชื้อรา(ใบไหม้ ใบจุด ใบเน่า) โรคทางดิน(รากเน่า โคนเน่า เน่าคอดิน) เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง หนอนต่างๆ

ตะไคร้หอม/แกง ขิง ข่า พริก น้อยหน่า ทางไหล หนอนตายหยาก : อย่างละเท่าๆ กันแก่สดบดละเอียด แช่น้ำพอท่วม (ใส่เหล้าขาว + หัวน้ำส้มสายชู ตามความเหมาะสม) แช่นาน ๓-๕ วันได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อ ๓๐-๕๐ ซีซี./น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่ม ร่วมกับใบ/เมล็ดน้อยหน่าแก่แห้ง + ตะไคร้หอมแก่แห้ง + ยาฉุน อย่างละเท่าๆ กัน บดปั่น หวานลงพื้นรอบๆ โคนต้น ศัตรูพืช หมัดกระโดด

ยาสูบ ยาฉุน : ใบ/ต้นแก่สด ๑ กก. + ยาฉุน ½ กก. บดละเอียดแช่น้ำ ๒ ลิตร นาน ๒๔ ชม. หรือต้ม ๑ ชม. ได้หัวเชื้อ อัตราใช้ หัวเชื้อที่ได้/น้ำ ๖๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มทุก ๓-๕ วัน ศัตรูพืช เพลี้ยต่างๆ ไร รา ดั้วง หมัดฝัก ดั้วเงาะสมอ หนอนคืบกะหล่ำ หนอนเจาะยอด/ใบ/ต้น/ดอก หนอนม้วนใบ และไล่แมลง

กรรมวิธีสกัดสารจากสมุนไพร

สูตร ๑ : แช่หรือหมักด้วยน้ำเปล่าพอท่วมหรือน้ำมากกว่า ๒-๕ เท่าตามความเหมาะสม ทั้งนี้ถ้าใช้น้ำน้อยจะได้สารสกัดที่เข้มข้น หรือใช้น้ำตามปริมาณที่ระบุจากงานวิจัย ... การหมักหรือแช่ด้วยน้ำเปล่าจะได้สารออกฤทธิ์ที่น้อยที่สุดในบรรดากรรมวิธี การหมักทุกรูปแบบ

สูตร ๒ : สมุนไพร + กากน้ำตาล + จุลินทรีย์ธรรมชาติ อัตรา ๓:๑:๑/๒

สูตร ๓ : สมุนไพร + น้ำเปล่า + กากน้ำตาล + จุลินทรีย์ธรรมชาติ อัตรา ๑๐:๑๐:๑:๑:๑/๒

สูตร ๔ : สมุนไพร + น้ำเปล่า + เหล้าขาว + หัวน้ำส้มสายชู อัตรา ๑๐:๑๐:๑/๒:๑/๑๐

สูตร ๕ : สมุนไพร + เหล้าขาว + หัวน้ำส้มสายชู อัตรา ๑๐:๑๐:๑/๑๐

สูตร ๖ : สมุนไพร + เอธิลแอลกอฮอล์ อัตรา ๑: ๑ หรือ ๑:๒-๓

*****